

Over de dermatologische archieven

Op Urk heeft de *Stichting Centrum voor medisch-historische documentatie en medisch erfgoed* sinds de oprichting in 2013 ruimten ingericht voor het bewaren van medisch-historisch materiaal. Sinds februari 2018 heeft de NVDV haar dermatologische-historische verzameling ondergebracht in dit *Trefpunt Medische Geschiedenis*.

Vervolgens zijn de eerste boeken, dissertaties en tijdschriften in maart 2018 naar Urk getransporteerd. Het archief van de vereniging daarentegen huist in Haarlem, bij het Noord-Hollands archief. Hoe staat het met het historische geweten van de NVDV? Een kort vraaggesprek met Auguste Glastra, secretaris van de NVDV-werkgroep Geschiedenis van de dermatologie, daarbij zijdelings ingefluisterd door werkgroepvoorzitter William Faber.

Waarom is gekozen voor Urk?

“Mart van Lieburg, emeritus-hoogleraar medische geschiedenis, huurde op Urk een loods op het industrieterrein, waar hij vele verzamelingen - onder andere de medische bibliotheek van het Koninklijk Instituut voor de Tropen - van een wisse ondergang wist te redden. Bijna alle medisch specialisten, verpleegkundigen, verloskundigen, fysiotherapeuten en farmaceuten kennen dit Trefpunt Medische Geschiedenis en brengen daar hun archief onder. Daarnaast is er ook een verzameling paraferalia van velerlei aard, bijvoorbeeld een antieke apotheek, waardoor het hier en daar ook museale trekken heeft gekregen. Er zijn inmiddels drie goedgevulde loodsen. Verder doet het Trefpunt de naam eer aan: er zijn vergaderingen, lezingen, uitwisselingen op het gebied van medische geschiedenis tussen diverse disciplines, boekpresentaties et cetera.”

De archieftijgers, van achteren naar voren: Johan Toonstra, Auguste Glastra, Marijke den Boer, William Faber en Jannes van Everdingen.

Ontsluiting

Wat ligt daar opgeslagen over de geschiedenis van de dermatologie en de NVDV?

“Zoals ik al zei: het archief van de NVDV (alle beleids- en vergaderstukken) ligt grotendeels in Haarlem opgeslagen. Op Urk staat de dermatologische historische verzameling met ook veel fraaie oude (leer)boeken uit de 19e eeuw.”

Is al dat materiaal goed ontsloten?

“De werkgroep is druk bezig vorm te geven aan deze verzameling en een systeem te bedenken om de boeken te catalogiseren. Belangstellende leden worden van harte uitgenodigd mee te werken en zich bij de werkgroep aan te sluiten!”

Is de locatie toegankelijk voor onze leden? En zo ja, moeten zij zich dan ergens vooraf melden. Zo ja, bij wie?

“Natuurlijk is de locatie openbaar, maar het is prettig als een belangstellend lid vooraf contact opneemt met onze werkgroepvoorzitter William Faber, om wellicht aan te sluiten bij een al ingeplande afspraak op Urk. Melden moet sowieso bij het Trefpunt want de mensen daar plannen zorgvuldig wie wanneer op de betreffende gang werkt; dit in verband met de beperkte ruimte.”

Geen archief is volledig. Wat missen jullie nog?

“Wat het archief betreft: vanaf 1990 is er niet veel. Ook door de voortschrijdende digitalisering, wat problemen oplevert hoe dit te archiveren en toegankelijk te maken. Natuurlijk zijn er vanaf 1896 veel meer stukken geproduceerd dan bewaard, dus wie in eigen kast, kelder of op zolder nog iets vindt: we zijn daar erg blij mee! Wat de verzameling op Urk betreft: mooie boeken zijn welkom, veel mensen ruimen wel eens op. Als men iets aan te bieden heeft, stuur dan bij voorkeur een foto naar de werkgroep. Dan kunnen wij zien of de betreffende werken al aanwezig zijn. Er zijn namelijk al veel duplicaten gevonden in de aangeboden stapels. Daarnaast willen we overbodig transport graag voorkomen. Voor de universiteitsafdelingen: gooi oude boeken niet zomaar in de cliko, maar laat ons eerst kijken. De Rotterdamse en Utrechtse verzamelingen zijn via alerte collega's op die manier gered.”

Is de werkgroep formeel de beheerder van het archief?

“Het archief is overgedragen aan het Noord-Hollands archief en is openbaar. De verzameling op Urk is van de NVDV; de werkgroep geschiedenis beheert deze.”

Hoe vaak komen jullie daar zelf?

“We proberen daar elk kwartaal een dag te werken, overleggen dan ook en genieten dan tevens van een Urker lunch met vis.”

Historische studies

Van wat voor stukken denken jullie: dat is een nadere studie waard? Zit er bijvoorbeeld een mooie opdracht in voor een student geneeskunde of een aios?

“Tja, we zijn al blij dat alles nu een beetje naar onderwerp op de planken ligt ... maar wij denken dat het interessant kan zijn een bepaalde huidziekte te volgen in de tijd, bijvoorbeeld aan de hand van proefschriften. We denken dat we alle Nederlandse proefschriften vanaf het midden van de 19e eeuw op de plank hebben. Natuurlijk zijn er ook veel boeiende leerboeken die een nadere studie waard zijn. Maar er resteert nog veel uitzoekwerk.”

Waar blijven jullie eigen studies op basis van al dat materiaal?

“Het eerste stadium behelst het uitzoekwerk. Pas daarna komt er ruimte voor het opperen van creatieve ideeën. Leden met historische belangstelling en nieuwsgierigheid naar het verleden van de NVDV kunnen op beide locaties (Urk en Haarlem) hun slag slaan.”

Glastra staat bekend om haar enthousiasmerend vermogen. Zo blijkt opnieuw: “De werkgroep roept belangstellende leden op zich aan te sluiten. Ook het contact met collega’s uit verschillende disciplines, zoals dat mogelijk is in het Trefpunt, is heel waardevol en leidt tot goede ideeën. Daarnaast biedt het lidmaatschap van de Nederlandse Vereniging voor Medische Geschiedenis interessante perspectieven. Er worden boeiende bijeenkomsten en cursussen georganiseerd. Geschiedenis is niet stoffig maar heel levendig!

